

زیارت جامعه کبیره جامع فضایل قرآنی اهل بیت (ع) است

حجت الاسلام سید علی احمدی گفت: امام هادی علیه السلام همانند پدران گرامیشان آیات قرآن را در مطالب و کلمات خود استفاده می‌کردند و آن را برای احتجاج بر دشمنان دین خدا به کار می‌بردند.

حجت الاسلام سید علی احمدی گفت: امام هادی علیه السلام همانند پدران گرامیشان آیات قرآن را در مطالب و کلمات خود استفاده می‌کردند و آن را برای احتجاج بر دشمنان دین خدا به کار می‌بردند.

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه- زینب حسینی روش: امروز سالروز شهادت امام علی بن محمد الهادی (ع) است. ایشان دومین امامی هستند که در سن کودکی به امامت رسیدند. امام علی النقی علیه السلام در سال ۲۱۲ هجری قمری در اطراف مدینه چشم به جهان گشودند و در پی شهادت پدر بزرگوارشان حضرت امام جواد (ع) در سال ۲۲۰ هجری به امامت رسیدند. دوران امامت آن امام همام با بخشی از دوران حاکمیت عباسیان مصادف شده بود که بیش از هر دوره دیگری از تاریخ خلافت فشارهای همه جانبه به اهل بیت علیهم السلام و شیعیان وجود داشت. برای واکاوی تدابیر امام هادی علیه السلام برای هدایت امت اسلامی در این دوره با یکی از کارشناسان مذهبی به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه حاصل آن را می‌خوانید:

حجت الاسلام سید علی احمدی مدیر گروه پاسخ به شبهات پژوهشکده امامت در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، درباره جایگاه قرآن در کلمات امام هادی علیه السلام اظهار داشت: قرآن و اهل بیت علیهم السلام دو منبع مهم دین شناسی هستند که یادگار با ارزش رسول خدا صلوات الله علیه و آله بوده و خداوند همه انسان‌ها را نسبت به این دو بازخواست می‌کند. این دو به جهت پشتوانه علم الهی و مصونیت از خطا و اشتباه مرجع شناخت دین خدا قرار گرفته‌اند و کسی که از این دو، دانش خود را دریافت کند هرگز به خطا و اشتباه نخواهد افتاد و بر عکس کسی که خود را از این دو دور سازد و دین خود را از دهان مردم بگیرد همان مردم او را گمراه می‌سازند.

وی افزود: نکته جالب اینکه این دو از هم جدانشدنی بوده و هر یک خود به دیگری ارجاع می‌دهد. قرآن مفسر خود را امام معصوم معرفی کرده و امامان علیهم السلام مستند سخنان خود را قرآن نشان می‌دهند. امام کاظم به نقل از پدرانش از امام سجاد علیهم السلام در حدیث شریفی می‌فرماید: «وَالْإِمَامُ يَهْدِي إِلَى الْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ يَهْدِي إِلَى الْإِمَامِ»؛ امام به قرآن راهنمای می‌کند و قرآن به امام هدایت می‌کند» از این رو سنت و سیره امامان علیهم السلام تبیین مسایل و معضلات علمی و دینی بر اساس آیات قرآن بوده است. کمتر مسأله‌ای از مسایل دین است که امام برای تبیین آن به قرآن استناد نرزد. همه امامان اینگونه بوده‌اند از جمله امام هادی علیه السلام که این رویه را در مباحث عملی خود اجرا می‌کردند.

مدیر گروه پاسخ به شبهات پژوهشکده امامت بیان کرد: امام هادی علیه السلام همانند پدران گرامیشان آیات قرآن را در مطالب و کلمات خود استفاده می‌کردند و آیات را برای احتجاج بر دشمنان دین خدا به کار می‌بردند. ابن سکیت از اصحاب خاص امام هادی علیه السلام می‌گوید از ایشان پرسیدم؛ چرا قرآن با آموزش و گذر زمان باز هم روز بر تازگی اش افزوده می‌شود. حضرت پاسخ دادند «لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ لِرَمَانٍ دُونَ رَمَانٍ وَ لَا لِنَاسٍ دُونَ نَاسٍ قَهْوٍ فِي كُلِّ زَمَانٍ جَدِيدٍ وَ عِنْدَ كُلِّ قَوْمٍ عَضٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» خداوند قرآن را برای زمان خاص و گروه خاصی قرار نداده؛ به همین جهت در هر زمان و برای هر گروه تازه و جذاب است. از این رو، آیات قرآن همواره محور گفت‌وگوی امامان بوده و لازم است پیروانشان نیز قرآن را محور کلام خود قرار دهند. قرآن در هر عصری و برای هر ملتی سخن تازه و اندیشه‌ای پویا مطرح می‌کند و هیچ قومی از آن بی‌نیاز نیست.

احمدی به تعدادی از بیانات قرآنی امام هادی علیه السلام اشاره و تصریح کرد: زمانی که متوکل نذر کرده بود که اگر مسمومیتش بر طرف شود مبلغ کثیری را در راه خدا انفاق کند، بعد از خوب شدنش متحیر مانده بود که چه مقدار میان فقرا انفاق کند. هر یک از دانشمندان آن زمان به سوال وی پاسخی می‌دادند. یکی به هزار درهم، دیگری به ده هزار درهم و برخی به صد هزار درهم فتوا می‌دادند. از آنجا که فتاوا مستند نبود، متوکل راضی نمی‌شد. خادم وی به او گفت اگر من پاسخ تو را مستند آوردم، چه به من پاداش می‌دهی؟ متوکل گفت صد هزار درهم به تو پاداش می‌دهم. خادم متوکل نزد امام هادی علیه السلام آمد و سوال متوکل را پرسید. امام فرمود باید ۸۰ درهم انفاق کند. متوکل که از این جواب باخبر شد پرسید از امام بپرس مستند کلامشان چیست. امام در پاسخ فرمود خداوند می‌فرماید: «لَقَدْ تَصَرَّكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ؛ به یقین خداوند شما را در موقعیت‌های فراوانی یاری کرده» موقعیت‌هایی که خداوند پیامبرش را یاری کرده شمردیم ۸۰ مورد بود و خداوند برای عدد ۸۰ واژه کثیره به کار برده است. از این رو انفاق ۸۰ درهم کافی است.

وی افزود: همچنین فردی مسیحی را به جرم عمل شنیع زنا با زنی مسلمان نزد متوکل آورد که او پس از انجام این کار اسلام

اختیار کرده بود. متوکل نسبت به حکم فرد مسیحی از فقهای حاضر در دربار سوال پرسید و هر کسی سخنی گفت. برخی به ساقط شدن حد و برخی به اجرای سه حد و برخی به فتاوی دیگر حکم می کردند. متوکل که به فتاوی غیر مستند اینان راضی نشده بود نامه ای به امام هادی علیه السلام فرستاد که حکم وی چیست. حضرت پاسخ داد باید آنقدر شلاق زده شود تا از دنیا برود. فقهای حاضر در دربار گفتند ما چنین فتوایی در قرآن و سنت ندیده ام بپرسید از کجا چنین فتوایی داده اند. حضرت در پاسخ به آیه «فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّةٌ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا يَمْشُرُونَ. قَلَمَ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا؛ و آنگاه که عذاب ما را مشاهده کردند گفتند ما به خدای یکتا ایمان آورده و به آنچه شرک می ورزیدیم کافر شدیم. {اما} ایمان آنها برایشان نفعی نداشت چراکه عذاب ما را دیدند و ایمان آوردند»؛ اشاره کردند. بر اساس این آیه اگر کسی برای فرار از عقوبت الهی، اسلام بیاورد اسلام او نفعی نخواهد داشت.

احمدی با بیان اینکه نمونه کامل و تمام ارایه مستندات قرآنی امام هادی علیه السلام زیارت امیرالمؤمنین در روز غدیر است که توسط ایشان به یادگار مانده است گفت: این زیارت که متشکل از آیات مرتبط با حضرت امیر، گزاره های تاریخی مرتبط با ایشان و فضایل اختصاصی ایشان و سایر اهل بیت علیهم السلام هست دانشنامه ای از فضایل قرآنی امیرالمؤمنین علیه السلام است. در این زیارت به حدود هفتاد آیه قرآن و بیش از دویست فضیلت امیرالمؤمنین اشاره شده است. در این زیارت شریف امام هادی به آیاتی همچون آیه ولایت، آیه تبلیغ، آیه صادقین، آیه تطهیر، آیه صراط مستقیم، آیه اهتداء، آیه جهاد، آیه سقایة الحاج، آیه ارتداد و آیات اطعام سوره هل اتی به خوبی استناد و استدلال کرده است.

مدیر گروه پاسخ به شبهات پژوهشکده امامت با تاکید بر اینکه زیارت جامعه کبیره جامع فضایل قرآنی اهل بیت علیهم السلام است عنوان کرد: امام علیه السلام در برخی موارد بدون اشاره به آیه ای مطالب خود را با واژگان مشار به آیات مستند می کردند. زیارت شریف جامعه کبیره که یادگار زیبای امام هادی علیه السلام و شناسنامه امام شناسی اهل بیت علیهم السلام است مملو از کلماتی است که هرچند صریح در آیات مربوطه نیست ولی مشخص است که به آیاتی خاص اشاره دارد. امام علیه السلام در این زیارت جامع فضایل و مقامات اهل بیت علیهم السلام با واژه «أَهْلَ»؛ بیتی التَّوْبَةِ» یا با واژه «وَ طَهَّرَكُم مِّنَ الدَّنَسِ وَ أَذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ طَهَّرَكُم تَطْهِيرًا» به آیه تطهیر، با «أَهْلَ»؛ الذِّكْرِ» به آیه اهل الذکر، با «أُولَى الْأَمْرِ» و با «وَ قَرَنَ طَاعَتَكُمْ بِطَاعَتِهِ» به آیه اولی الامر، با «بَقِيَّةَ اللَّهِ»؛ به آیه بقیت الله، با «حِزْبِهِ»؛ به آیه حزب الله، با «صِرَاطِهِ»؛ به آیه صراط مستقیم، با «الصَّادِقُونَ»؛ به آیه صادقین با «الْمُصْطَفَوْنَ»؛ به آیه اصطفاء، با «ارْتَضَاكُمْ لِغَيْبِهِ»؛ به آیه «فَلَا يُطَهِّرُ عَلِيٌّ»؛ غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَن ارْتَضَى»؛ مِنْ رَسُولٍ»؛، با «وَ رَضِيَكُمْ خُلَفَاءَ فِي أَرْضِهِ»؛ به آیه «وَ يَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ»؛، با آیه «وَ شُهَدَاءَ عَلَى خَلْقِهِ»؛ به آیه «لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»؛، با «وَ إِيَابُ الْخَلْقِ إِلَيْكُمْ وَ حِسَابُهُمْ عَلَيْكُمْ»؛ به آیات «إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ»؛ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ»؛، با «وَ فَضْلُ الْخِطَابِ عِنْدَكُمْ»؛ به آیه «وَ اتِّبَاهُ الْحِكْمَةِ وَ فَضْلُ الْخِطَابِ»؛ با «وَ مَن اعْتَصَمَ بِكُمْ فَقَدْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ» و با «وَ هُدَى مَن اعْتَصَمَ بِكُمْ»؛ به آیه «وَ مَن يَعْتَصِمِ بِاللَّهِ فَقَدْ هَدَى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»؛، با «وَ الْأَمَانَةُ الْمَحْفُوظَةُ» به آیه «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ»؛، با «وَ الْبَابُ الْمُتَنَبِّئِي» به آیه «وَ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا»؛، با «وَ صَلَّى مَن قَارَقَكُمْ»؛ به آیه «وَ لَا الصَّالِينَ»؛، با «وَ قَارَ مَن تَمَسَّكَ بِكُمْ»؛ به آیه «وَ مَن يُطِيعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَزْرًا عَظِيمًا»؛، با «وَ عَلَى مَن جَحَدَ وَ لَاتَكُمْ غَضَبُ الرَّحْمَنِ»؛ به آیه «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ»؛، با «وَ لَكُمْ الْمَوَدَّةُ الْوَاجِبَةُ» به آیه مودت، با «وَ الشَّقَاعَةُ الْمَقْبُولَةُ» به آیه «وَ لَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَن ارْتَضَى»؛ اشاره کرده است. این بیست آیه نمونه ای از فضایل اهل بیت علیهم السلام است که امام هادی در زیارت جامعه کبیره مستند به قرآن کریم بیان فرموده است.

وی در پایان خاطرنشان کرد: از این رو به نظر می رسد به پیروی از اهل بیت علیهم السلام است لازم است رویکرد جدید و دوباره ای به قرآن صورت بگیرد و همه مباحث اعتقادی و دینی ما با آیات قرآن بازخوانی شود که اضافه بر مستحکم و مستند شدن مباحث دینی، برای مخاطبان و دین پژوهان مطلوب تر و برای شبهه کنندگان منکوب تر خواهد بود.